

Број: I-РП-1-42/14

Дана: 27.10.2014.

Нови Сад

Покрајински заштитник грађана - омбудсман у складу са чланом 42. став 2. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана - омбудсману („Службени лист АПВ“ бр. 20/14) упућује Општој болници „Ђорђе Јоановић“ у Зрењанину

МИШЉЕЊЕ

Општа болница „Ђорђе Јоановић“ у Зрењанину поступа супротно одредбама Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 22/09), Закона о правима пацијената („Сл. гласник РС“, бр. 45/13), Закона о здравственој заштити („Сл. гласник РС“, бр. 107/05, 72/09 – др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 – др закон и 93/14) и Породичног закона („Сл. гласник РС“, бр. 18/05 и 72/11 – др. закон) јер (формално и практично) ускраћује очевима право да буду пратиоци детету на стационарном лечењу на одељењу педијатрије.

Сходно томе, Покрајински заштитник грађана - омбудсман, на основу члана 42. Став 3. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана - омбудсману, упућује наведеној установи следећу

ПРЕПОРУКУ

Општа болница „Ђорђе Јоановић“ у Зрењанину измениће Процедуру пријема мајки и пратиља у стационар Педијатријске службе тако што ће за пратиоце детету уместо мајке и пратиља навести родитеље и уподобити садржину наведеног акта на начин који ће омогућити да оба родитеља (старатеља/усвојитеља) под једнаким условима могу да буду у пратњи детета на болничком лечењу.

Општа болница „Ђорђе Јоановић“ Зрењанин обавестиће Покрајинског заштитника грађана о мерама које су предузете у циљу спровођења ове препоруке у року од 15 дана од дана достављања препоруке у складу са чланом 42. став 4. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана - омбудсману.

Ова препорука по уручењу Општој болници „Ђорђе Јоановић“, биће објављена на интернет страници Покрајинског заштитника грађана.

Образложење

Покрајински заштитник грађана – омбудсман примио је 31. јула 2014. године притужбу Н. Л. из Зрењанина у којој наводи да на одељењу Педијатрије ове болнице није дозвољено особама мушког пола да буду у пратњи детета које је задржано на лечењу. Подносиатељка притужбе описала је лично искуство приликом којег је дошла до ових сазнања.

Будући да је на основу навода притужбе Покрајински омбудсман проценио да постоји могућност да је у конкретном случају било повреде људских права, те да постоје неправилности у раду Опште болнице „Ђорђе Јоановић“ у Зрењанину, упутио је 11. августа 2014. године овој установи захтев за изјашњење.

Из изјашњења, које је примљено 21. августа 2014. године, произлази да Болница протеклих тридесет година практикује да на Педијатријском одељењу уз дете на лечењу прима мајку или женског члана најуже породице. Сходно томе, Болница је усвојила Процедуру пријема мајки и пратиља у стационар Педијатријске службе дел. број: 01-954/64, односно дел. број: 01-165/47 са изменама од 14. новембра 2012. године, у којој се у једном делу наводи да „очеви тренутно не могу бити пратиоци детета, јер за то не постоје технички услови, односно нема соба које су потпуно изоловане од осталих соба. Када се стекну услови да не угрожавају својим присуством приватност мајки и млађе и старије малолетне женске хоспистализоване пацијенте, биће и њима омогућено да буду пратиоци“. Уз то, у изјашњењу је наведено да је Кућним редом Болнице дел. број: 01-1041 од 07. јуна 2010. године прописано да се смештај болесника на стационарно лечење на одељењу и у собе врши искључиво у складу с просторним могућностима и медицинским критеријумима.

Болница се у изјашњењу позива на одредбе Закона о правима пацијената и то на следеће чланове: члан 1, члан 6 став 1, члан 26, члан 32 и члан 34 којима су регулисана поједина права и дужности пацијената. Покрајински омбудсман је мишљења да ниједна од наведених одредби не оправдава поступање Болнице да уз дете на стационарном лечењу прима искључиво женске чланове уже породице, нити да наведене одредбе указују на законитост у поступању ове здравствене установе. Напротив, недвосмислено је да прописи уређују право мајке и оца да се равноправно старају и брину о детету. Указујемо на то да је одредбом члана 21 Устава Републике Србије прописано да је забрањена свака дискриминацију, непосредни или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика,

старости и психичког или физичког инвалидитета. Одредбом члана 15 Устава прописана је равноправност жена и мушкараца и обавеза државе да развија политику једнаких могућности, а одредбом члана 65 највишег правног документа Републике Србије прописана је равноправност родитеља приликом остваривања права и дужности да издржавају, васпитавају и образују своју децу.

Закон о забрани дискриминације у члану 2 став 1 тачка 1 прописује да дискриминација и дискриминаторно поступање означава свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Одредбама члана 4 Закона о забрани дискриминације прописано је да су сви једнаки и да уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства, те да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно, забрану дискриминације.

Посебно указујемо на одредбу члана 6 наведеног закона према којој непосредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, због његовог, односно, њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Конечно, одредба члана 20 наведеног закона прописује да дискриминација на основу пола постоји ако се поступа противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.

Указујемо и на то да је у члану 20 Закона о здравственој заштити прописано да се начело правичности здравствене заштите остварује забраном дискриминације приликом пружања здравствене заштите по основу расе, пола, старости, националне припадности, социјалног порекла, вероисповести, политичког и другог убеђења, имовног стања, културе, језика, врсте болести, психичког или телесног инвалидитета.

Када је реч о Закону о правима пацијената указујемо на то да је одредбама члана 6 овог закона прописано да пацијент има право на доступну и квалитетну здравствену заштиту, у складу са својим здравственим стањем, а у границама

материјалних могућности система здравствене заштите, као и да у поступку остваривања здравствене заштите, пацијент има право на једнак приступ здравственој служби, без дискриминације у односу на финансијске могућности, место становања, врсту обољења, време приступа здравственој служби или у односу на неку другу различитост која може да буде узрок дискриминације.

Покрајински заштитник грађана – омбудсман истиче да је Право детета у стационарним здравственим установама дефинисано у члану 26 Закона о правима пацијената који прописује да дете до навршених 15 година живота, има право да буде смештено на болничко лечење у пратњи једног од родитеља, усвојитеља или старатеља, увек када је то могуће.

Покрајински заштитник грађана разуме да су смештајни капацитети Болнице недовољни и да захтевају установљавање приоритета, као и да финансијске могућности не дозвољавају промене и улагања у мери у којој би у потпуности били задовољени интереси установе и потребе детета како здравствене, тако и за родитељским присуством. Ипак, мишљења смо да су разлози који се у интерном акту Болнице наводе за ограничавање права искључиво мајкама и женским члановима породице да буду уз дете на лечењу, засновани на стереотипним ставовима и предрасудама и да је неприхватљив став да очеви својим присуством угрожавају приватност осталих мајки и пацијенткиња. Чињеница да Болница уназад тридесет година није мењала праксу да уз дете на стационарном лечењу прима искључиво женске чланове уже породице наводи на закључак да није уложено довољно напора и иницијативе да се препозна и реши овај проблем. Напротив, Болница интерним актом изричито онемогућава очевима да буду у пратњи детета на стационарном лечењу, док истовремено, осим мајкама, омогућава ово право и другим женским члановима породице. На тај начин Болница врши непосредну дискриминацију једног од родитеља на основу пола и меша се у породичне односе јер намеће родитељима одлуку о томе ко ће бити у пратњи детета и даје предност сродницама уместо очевима детета.

Уважавајући чињеницу да кућни ред Болнице прописује да се смештај болесника на стационарно лечење на одељењу и у собе врши искључиво у складу с просторним могућностима и медицинским критеријумима, скрећемо посебну пажњу на то да је дужност свих да се, у свим активностима које се тичу детета, руководе најбољим интересом детета (члан 6 став 1 Породичног закона). Напомињемо да родитељско право припада мајци и оцу заједно, те да су они равноправни у вршењу родитељског права (члан 7 Породичног закона). Покрајински заштитник грађана је уверен да је и минималним променама у начину организације и у изгледу соба могуће обезбедити да и у болничким условима родитељи врше своје право и дужност да чувају и подижу дете тако што ће се они лично старати о његовом животу и здрављу (члан 69 Породичног закона).

Напоследку, указујемо на Мишљење Повереника за равноправност бр. 07-00-193/2014-02 од 1. августа 2014. године поводом притужбе против лекара по основу пола у области пружања здравствених услуга.

Имајући у виду наведено, Појкрајински омбудсман утврдио је да је учињена неправилност у раду наведена у мишљењу, те је одлучио да Општој болници „Борђе Јоановић“ у Зрењанину упути препоруку да уочену неправилност отклони и да на законит начин поступа убудуће.

ЗАМЕНИЦА
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Даница Тодоров